

Η Εκκλησία, ο Χριστός, το Άγιο Πνεύμα κι εμείς (Πρωτοπρεσβύτερος Ιωάννης Σκιαδαρέσης, Ομότιμος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

/ [Πεμπτούσια](#)

Η Εκκλησία. Ο Χριστός. Το άγιο Πνεύμα. Εμείς.

1. Η περίοδος πριν από το Πάσχα, την οποία η εκκλησία ονομάζει Μ. Τεσσαροκοστή, με αποκορύφωμα την Μ. Εβδομάδα, είναι παιδεία άσκησης κατά της αμαρτίας και του αντίθεου πνεύματος. Παιδεία για να μάθουμε να πεθαίνουμε ως προς ό,τι μας αποξενώνει από τον εαυτό μας, το συνάνθρωπο, την κτίση όλη και τελικά τον Θεό. Κι αν συμβεί αυτό, αν δηλαδή ασκηθούμε κατά πως ορίζει η εκκλησία μας, τότε βρίσκουμε την καρδιά μας, η οποία από μόνη της έχει την αίσθηση του Θεού. Από αυτή την αίσθηση απορρέει και η αίσθηση έναντι του αδελφού και του εαυτού μας και της υπόλοιπης κτίσης. Η παιδεία αυτή είναι επώδυνη. Είναι ένας συνταφιασμός με τον Χριστό και γίνεται για χάρη μιας κρείττονος αναστάσεως, την οποία μας υποσχέθηκε και μας έδωσε ο Χριστός.
2. Την Κυριακή της Αναστάσεως βιώνουμε μια έκρηξη χαράς. Ζούμε ένα πανηγύρι θριάμβου και αγάπης. Γιατί η ζωή νίκησε το θάνατο. Ο Χριστός νίκησε τον Άδη, κατέλυσε το κράτος του και ηγέρθη εκ των νεκρών, ως θεάνθρωπος. Και αφού ο Χριστός τα έκανε όλα αυτά ως θεάνθρωπος είναι σαφές ότι μαζί του, με τη δική του ανάσταση, εγείρεται και ο ενσωματωθείς σ' αυτόν άνθρωπος, ο κάθε άνθρωπος, που πριν ασκήθηκε στο θάνατο. Μαζί του δηλαδή αναστηθήκαμε και εμείς, που συμπορευθήκαμε στην πορεία του προς το πάθος και το σταυρό.

Όμως κι αν αναστηθήκαμε δεν γίναμε ακόμη αυτό, για το οποίο προοριζόμαστε. Δεν γίναμε άγιοι. Δεν μορφώθηκε ακόμη μέσα μας ο Χριστός. Λείπει κάτι. Μάλλον λείπει κάποιος, που μορφώνει μέσα μας τον Χριστό. Που ζωγραφίζει, εγγράφει μέσα μας, και στην ύπαρξή μας όλη, τον Χριστό. Γιατί όλη η υπόθεση είναι να μορφωθεί μέσα μας ο Χριστός. Θυμηθείτε το λόγο του Παύλου : «τεκνία μου, ους πάλιν ωδίνω, άχρις ού μορφωθεί Χριστός εν υμίν» (Γαλ 4,19). Γι' αυτό, ως μέλη

του σώματος του Χριστού, με βάση την ανάστασή του, προσβλέπουμε, με την εντολή του, προς αυτόν που τον μορφώνει μέσα μας. Και αυτός δεν είναι άλλος από τον Παράκλητο. Γι' αυτό:

3. Από την Κυριακή κιάλας της Αναστάσεως ανοίγει, στη λατρευτική ζωή της εκκλησίας μας, καινούρια περίοδος. Καινούρια φάση στη διαδικασία του αγιασμού μας. Αν η περίοδος της Σαρακοστής ήταν μια παιδεία άσκησης, η καινούρια αυτή φάση είναι παιδεία ελπίδας. Παιδεία, η οποία καλλιεργεί στους πιστούς τη λαχτάρα του Αγίου πνεύματος. Του άλλου Παρακλήτου. Αυτό θα πεί ότι όλη την περίοδο του Πεντηκοσταρίου (από της Αναστάσεως ως την Πεντηκοστή) διψάμε να ποτιστούμε από νάματα ευσεβείας. Θυμηθείτε : *«Μεσούσης της εορτής διψώσαν μου την ψυχήν ευσεβείας πότισον νάματα»*. Νάματα ευσεβείας δεν είναι παρά η δωρεά του Αγίου Πνεύματος. Όλη, λοιπόν, την περίοδο από το Πάσχα ως σήμερα η εκκλησία, με τις ευαγγελικές και αποστολικές περικοπές και τους ύμνους της, καλλιεργεί τον πόθο για τη λήψη του Αγίου Πνεύματος. Του Πνεύματος που θα κάνει ενεργείς-χειροπιαστές, ελέγξιμες- στη δική μας ύπαρξη τις συνέπειες της ανάστασης του Κυρίου. Θα θερμάνει την καρδιά μας, θα φωτίσει το νου μας και θα μας συνάψει αιώνια

απόψε (σύμφωνα
γονός να τιμούμε
κεντρώνουμε το
τέρα και τον Υιό.
και τον Υιό. Που
στός, άλλωστε, ο
ουκ αφήσω υμάς
θητές.

λαχταρούμε; Γιατί προσβλέπουμε σ' αυτό;

Το λαχταρούμε γιατί ο Χριστός, που είναι ο κατ' εξοχήν απόστολος του Θεού (Εβρ3,1) και ταυτόχρονα πηγή και φορέας της αποκάλυψης, μας είπε, κατά τη διάρκεια της εδώ ορατής παρουσίας του, πολλά για το Άγιο Πνεύμα. Πρόβαλε το Πρόσωπό του πολύ. Προδιέγραψε, με έντονα χρώματα, το ευεργετικό για μας και την κτίση έργο του.

α) Και πρώτα -πρώτα με το να πει ότι δεν θα μας αφήσει ορφανούς, ότι δηλαδή θα στείλει άλλον Παράκλητον, το Άγιο Πνεύμα, δήλωσε παραστατικότατα ότι το Άγιο Πνεύμα είναι η μόνιμη συντροφιά μας, ο παρηγορητής μας, ο γλυκασμός μας. Αυτός που θα μας παραμυθεί ως τη συντέλεια του αιώνα. Ταυτόχρονα όμως μας είπε ότι είναι και ο συνήγορός μας, ο υπερασπιστής μας την ώρα που διαβαλλόμεθα από τον διάβολο. Και έτι περισσότερο θα είναι ο συνήγορός μας την ώρα της κρίσης μας. Με άλλα λόγια, το Άγιο Πνεύμα θα είναι ο συνήγορός μας κατά την καθημερινή, την ενθαδική κρίση, που ως άνθρωποι υφιστάμεθα, πράττοντας ή αρνούμενοι τις εντολές του Θεού αλλά και κατά την έσχατη, όπου θα κριθούμε για το σύνολο της ζωής μας.

Συνεπώς, το Άγιο Πνεύμα δεν είναι: μια ιδέα. Μια απρόσωπη φυσική-ζωϊκή δύναμη. Μια ανώτερη λειτουργία, σαν τις ανώτερες λειτουργίες του ανθρώπου. Ένα γνωσιολογικό στοιχείο-όργανο. Ένα εκστατικό ενθουσιαστικό φαινόμενο. Αλλά : Πρόσωπο που συντροφεύει. Γλυκαίνει. Υπερασπίζεται. Θέλει. Ενεργεί.

Πράγματι και ποιος δεν το καταλαβαίνει ότι μόνο αν έχουμε λάβει το Πνεύμα, αν έχουμε λάβει τη χάρη της Πεντηκοστής, μπορούμε να ζούμε εδώ και τώρα ως πρόσωπα στο φως. Να είμαστε πνευματοκίνητοι. Με συνέπεια και στα έσχατα να μπορέσουμε να ατενίσουμε την ομορφιά και το κάλλος του προσώπου του Χριστού και να μη υποστούμε την κρίση του.

Τι άλλο βασικό είπε ο Χριστός για το Άγιο Πνεύμα; Είπε:

β) ότι εκείνο θα μας οδηγήσει «εις πάσαν την αλήθειαν» (1ω16,13) . Αυτό θα πει: ότι θα μας οδηγήσει σε αυτό που δεν ξεχνιέται, που δεν περιπίπτει σε λήθη. Σ' αυτό που δεν πρέπει να διαγραφεί από τον ορίζοντά μας. Σ' αυτό που είναι από την αρχή της δημιουργίας μας ο στόχος μας: Η θεωρία του προσώπου του Χριστού και η κατά χάρη μετοχή στη δόξα του και στο φως του μέσα στο οποίο κατοικεί.

Είναι λοιπόν χειραγωγός μας το Άγιο Πνεύμα. Χειραγωγός που οδηγεί στο πλήρωμα της γνώσης και της αγάπης του Χριστού. Χειραγωγός πού ελκύει τον άνθρωπο, που ελεύθερα θέλει να πορευθεί προς τον Χριστό. Με τη δική του

χειραγωγία οι μαθητές, μετά την ανάσταση, αναδρομικά, κατενόησαν πλήρως το πρόσωπο και το έργο του Χριστού. Θυμηθείτε τα λόγια του Ιωάννη: «ταύτα (όσα συνέβησαν κατά την θριαμβευτική είσοδο του Χριστού στα Ιεροσόλυμα) ουκ έγνωσαν οι μαθηταί αυτού το πρώτον, αλλ' ότε εδοξάσθη ο Ιησούς, τότε εμνήσθησαν ότι ταύτα ην επ' αυτώ γεγραμμένα..» Ιω 12,16. Θυμηθείτε επίσης τι λέει ο Χριστός στον Πέτρο το βράδυ του Μ. Δείπνου: «ο εγώ ποιώ, συ ουκ οίδας άρτι. Γνώση δε μετά ταύτα» (Ιω 13,7). Μετά δηλαδή τον φωτισμό του Αγίου Πνεύματος (μετά την Πεντηκοστή) ο Πέτρος και οι λοιποί θα κατανοήσουν και θα ερμηνεύσουν ό,τι έγινε το βράδυ της Μ. Πέμπτης. Θυμηθείτε κυρίως το «εν εκείνη τη ημέρα (ημέρα που θα λάβετε το άγιο Πνεύμα) γνώσεσθε υμείς ότι εγώ εν τω πατρί μου και υμείς εν εμοί κ'αγώ εν υμίν» (Ιω 14,20), που ο Χριστός λέγει προς τους μαθητές του κατά τον αποχαιρετιστήριο λόγο του μετά το Δείπνο.

Είναι λοιπόν το Άγιο Πνεύμα πρόσωπο, όχι κάποια δύναμη απρόσωπη. Πρόσωπο, που παραπέμπει σε άλλο πρόσωπο, το πρόσωπο του Χριστού. Δεν είναι κάποια δύναμη, που καλλιεργεί τη διανοητική μνήμη. Αλλά ξαναλέμε είναι πρόσωπο που υπομνηματίζει, θυμίζει και πάνω απ' όλα κάνει τον Χριστό προσιτό και οικείο στους ανθρώπους, τους φέρνει σε κοινωνία. Έτσι μόνο μπορούμε και ομολογούμε τον Χριστό.

Είναι πρόσωπο, που «άγαν άπτει (ανάβει φωτιές στην καρδιά) και συνάπτει» τον πιστό με τον Κύριο. Πρώτιστα με μια καρδιακή προσευχή. Και μια καρδιακή προσευχή, καρπός της επενεργείας του Αγίου Πνεύματος, ανοίγει τα μάτια μας να δούμε πόσο αχρειωθήκαμε. Πόσο φτωχύναμε. Πόσο ξένοι από τον Θεό είμαστε. Δημιουργεί σεισμό μέσα μας που γκρεμίζει και μεταθέτει όλα τα «σαλεύομενα» «ίνα μείνη τα μη σαλεύομενα» (Εβρ 12, 27). Έπειτα έρχεται η αύρα. Κι ύστερα η πύρινη φλόγα, η οποία ενοποιεί και αγιάζει τη φύση μας.

Τα προηγούμενα σημαίνουν ότι:

γ) χωρίς το Πνεύμα δεν μπορούμε να ομολογούμε τον Χριστό, ως Κύριο. Δεν μπορούμε να προσευχόμαστε. Γιατί όπως λέει ο Παύλος στην εκκλησία των Ρωμαίων «το γαρ τι προσευξώμεθα καθό δει ουκ οίδαμεν, αλλ' αυτό το πνεύμα υπερεντυγχάνει υπέρ ημών στεναγμούς αλαλήτοις» (Ρωμ 8,26). Στην κυριολεξία εκείνο, το Άγιο Πνεύμα, προσεύχεται υπέρ ημών. Όταν δηλαδή προσευχόμαστε εμείς, η εν ημίν θεότητα (το Άγιο Πνεύμα) στρέφεται (προσεύχεται) προς την ίδια τη θεότητα υπέρ ημών. Εκείνο επικαλείται το όνομα του Χριστού, «το υπέρ παν όνομα» (Φιλιπ. 2,11). Και δεν «εντυγχάνει» (μεσιτεύει) απλά υπέρ ημών, αλλά «υπερεντυγχάνει στεναγμούς αλαλήτοις». Δεν σταματάει να μεσιτεύει για μας, με στεναγμούς που δεν μπορούν να εκφραστούν με λέξεις. Έτσι το Άγιο Πνεύμα

συμμερίζεται το στεναγμό και τη λαχτάρα όλου του κόσμου για την απαλλαγή του από την αμαρτία. Ο Θεός δηλαδή αντί να ικετεύεται και να θερμοπαρακαλείται από τον ένοχο άνθρωπο, ικετεύει και θερμοπαρακαλεί όλη την Θεότητα -δια του εν ημίν Αγίου Πνεύματος (που μας δίδεται δια του Αγίου Βαπτίσματος)-γι' αυτόν τον ένοχο και αποστάτη άνθρωπο.

δ) Αυτό, το Άγιο Πνεύμα, λέει περαιτέρω ο Χριστός «*εκ του εμού λήψεται και αναγγελεί υμίν*» (Ιω 16,13-15). Αυτό θα πει ότι, όπως ο Υιός λαμβάνει από τον Πατέρα και μιλάει γι' αυτόν, όπως ο Υιός αποκαλύπτει τον Πατέρα, έτσι το Άγιο Πνεύμα μιλάει στην καρδιά του πιστού από τον Υιό για τον Υιό. Εργάζεται για τον Υιό. Με άλλα λόγια, όπως θα πει και ο Παύλος, το Άγιο Πνεύμα εργάζεται, υπενθυμίζοντας διαρκώς τον Υιό, ώστε να ζωγραφίζεται η εικόνα του Υιού μέσα στον πιστό. Να αποκτήσει δηλαδή ο πιστός το είδος, τη μορφή του Χριστού. Με άλλα λόγια, ώσπου να γίνουν οι πιστοί σύμμορφοι του Χριστού, να γίνουν δηλαδή άγιοι.

Συνεπώς, το Άγιο Πνεύμα από τη μια τελεί σε ένα βαθύ σύνδεσμο με τον Χριστό κι από την άλλη προκαλεί ακατάπαυστα μια βαθιά σύνδεση του πιστού με τον Υιό. Τελικά όλα ανάγονται δια του Πνεύματος στον Υιό. Συνεχής είναι η μαρτυρία του Πνεύματος για τον Υιό. Και διαρκής είναι η εργασία του πάνω στους πιστούς, προκειμένου αυτοί να συνδεθούν με τον Χριστό. Με στόχο να γίνουν οι άνθρωποι άγιοι. Το σπέρμα να γίνει δέντρο.....

Και εδώ ακριβώς συμβαίνει το εξής υπέροχο και πολύτιμο:

ε) Οι άγιοι είναι αυτοί που, με τη σειρά τους, θα μαρτυρήσουν εντός της ιστορίας για το Άγιο Πνεύμα. Για την υπόστασή του. Αυτοί θα αποκαλύπτουν και θα παραπέμπουν διαρκώς τον κόσμο όλο στο Άγιο Πνεύμα. Έτσι κανένα πρόσωπο της Αγίας Τριάδος δεν μένει αμάρτυρο μέσα στην ιστορία.

Είναι μια μεγαλειώδης υποχώρηση αυτό που γίνεται εκ μέρους του Αγίου Πνεύματος, έναντι των ανθρώπων. Και θα έλεγα και έναντι των λοιπών κτισμάτων: Να γίνονται αυτοί (οι άγιοι) και αυτά (τα κτίσματα) ουσιαστικά το πρόσωπο του Αγίου Πνεύματος. Υποχωρεί εκείνο και αφήνει τον άγιο να είναι αυτός ή να αποκαλύπτει αυτός το δικό του πρόσωπο. Αφήνει το περιστέρι να εικονίσει το πρόσωπό του. Αφήνει την πύρινη γλώσσα να εικονίσει το πρόσωπό του ή τη λεπτή αύρα ή τη βίαιη πνοή.

Καλύτερη κτισσιολογία και οικολογία από αυτή δεν υπάρχει !.

Μα εδώ μας ενδιαφέρει κυρίως ο άγιος, αυτός που σέρνει το χορό όλων των

κτισμάτων.

Είναι αλήθεια πως ο άγιος, που είναι καρπός της δράσης του Αγίου Πνεύματος εντός της εκκλησίας, γίνεται κάτοπτρο του αγίου Πνεύματος. Αποκτά καρδιά καινή και νουν καινό. Δηλαδή τα ζωτικά όργανα, καρδιά και νους, από απλά όργανα υποδοχής και διοχέτευσης αίματος, τα έχει μεταποιήσει και μεταποιεί σε τόπο και κατοικία Θεού. (Στον όρθρο της εορτής θα ακούσουμε ότι το άγιο Πνεύμα κτίζει «*αποστολικάς καρδίας καθαράς*»). Έχει αφοβία για το θάνατο. Είναι ένα μεγαλείο, μέσα στη βαθειά του ταπείνωση. Γίγαντας μέσα στη συστολή του. Μένει ξένος στη μιζέρια, στο παράπονο, στο γογγυσμό, όσους σταυρούς κι αν σηκώνει. Αποδεικνύεται άρχοντας στη σχέση του με τους άλλους, βάζοντάς τους όλους πάνω από τον εαυτό του. Όπως θα πει ο Ιώβ, ο άγιος- εξαιτίας του Αγίου Πνεύματος που υπάρχει μέσα του, ως αρραβώνας και προδώρημα - γίνεται «*κατεντευτής ενώπιον του Θεού*» (Ιώβ 7,20). Τον βλέπει και συνομιλεί μαζί του, όπως μιλάει ο φίλος με το φίλο του. Φτάνει μάλιστα σε σημείο να ερίζει μαζί του για τη σωτηρία του άλλου. Πάνω απ' όλα, όμως, κατοπτεύει το κάλλος του. Και, κατά συνέπεια, αντανακλά τη δόξα του. Όπως ο Μωυσής στο Σινά, όπως οι μαθητές στο Θαβώρ. Γίνεται, όπως είπαμε πιο πάνω, κάτοπτρό του.

Ο Χριστός είπε κάποτε στους Ιουδαίους, ότι χωρίς τον Χριστό θα αποθάνουν «*εν ταις αμαρτίαις αυτών*» (Ιω 8,24). Αλλά και χωρίς το Άγιο Πνεύμα ο κόσμος είναι συμβατικά κόσμος. Είναι ουσιαστικά άσχημος. Ζει στη διαίρεση. Αυτή συντηρεί. Αυτή προάγει. Ό,τι θεωρεί πνευματικό είναι μια καρικατούρα του πνεύματος. Είναι στην ουσία νεκρός. Και όζει. Μόνο με το άγιο Πνεύμα, αποκτά νόημα και προοπτική. Γίνεται αυτό, για το οποίο πλάστηκε. Ένας παράδεισος. Ένα μεγαλείο.

Τέλος -κι αυτό ας το κρατήσουμε ιδιαίτερα - με την παρουσία και την δράση του Αγίου Πνεύματος γονιμοποιείται και αυξάνει εντός της ιστορίας ο άνθρωπος και η δημιουργία όλη. Κατά το πρότυπο της Παναγίας μας. Της κυρίας του κόσμου και του νησιού μας, που απόψε κι αύριο γιορτάζουμε. Όπως εκείνη συνέλαβε -δι' Αγίου Πνεύματος -και γέννησε το Χριστό, την άνοιξη όλου του κόσμου έτσι και το Άγιο Πνεύμα γονιμοποιεί και αναγεννάει τον πιστό, που είναι επίσης η άνοιξη μέσα στον χειμώνα του κόσμου τούτου και προάγγελος της άνοιξης των εσχάτων και της πλούσιας καρποφορίας αγίων στα έσχατα.

Αυτήν την καρποφορία θα γιορτάσουμε την επόμενη Κυριακή, την Κυριακή των Αγίων Πάντων.

Εκφωνήθηκε στη Λευκάδα, στον εσπερινό της Φανερωμένης το 2006. Κάποια στοιχεία είναι του φίλου π. Ζαχαρία, τον οποίο ευχαριστώ θερμά.